

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री जगदीश शर्मा पौडेल
माननीय न्यायाधीश श्री सपना प्रधान मल्ल
फैसला

०७०-CR-०९८०

दैलेख जिल्ला कासीकाध गा.वि.स. वडा नं. ९ वस्ने ढालबहादुर रावत -----१ पुनरावेदक
प्रतिवादी

विरुद्ध

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको तर्फबाट अनुसन्धान अधिकृत प्रत्यर्थी
नारायणलाल श्रेष्ठको प्रतिवेदनले नेपाल सरकार -----१ वादी

मुद्दा:- भ्रष्टाचार (नक्कली प्रमाणपत्र) ।

शुरु तहमा फैसला गर्ने:-

माननीय अध्यक्ष श्री केदारप्रसाद चालिसे
माननीय सदस्य श्री मोहनरमण भट्टराई
माननीय सदस्य श्री भुपेन्द्रप्रसाद राई
विशेष अदालत, काठमाडौं

फैसला मिति:- २०७०।७।२४

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१) बमोजिम यस अदालतमा दायर भई पेश भएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यसप्रकार छ:-

गृह मन्त्रालयको च.नं.प्र.प. ५/९५३ मिति २०६५।३।२९ को पत्र साथ सशस्त्र प्रहरी बल प्रधान कार्यालयमा कार्यरत राष्ट्र सेवक प्रहरी कर्मचारीहरुको प्रमाणपत्र छानबिन गरी कागजातहरु प्राप्त भएका मध्ये सि.नं.२६ मा का.मु.स.प्र.ना.नि. ढालबहादुर रावत समेतको नाम उल्लेख भई निजको शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्रहरु समेत अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा छानबिनका लागि प्राप्त हुन आएको पत्र।

ढाल बहादुर रावतले विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटना, भारतबाट सन् १९९१ मा मध्यमा परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनिएको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद, सानोठिमी भक्तपुर मार्फत विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटना भारतमा प्रमाणीकरणको

लागि पठाउँदा प्रमाणीकरण विवरणको सि.नं. ७ मा परीक्षार्थीको नाम ढालबहादुर रावत १९९१ को लब्धाङ्क प्रमाण पत्रमा केन्द्र सिधावती भोला चौधरी प्रा.स.ड.स.वि. कटोरिया, भागलपुरमा योग ४७९ को कैफियत महलमा "जाली है" भनी लेखी आएको भन्ने व्यहोराको उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद सानोठिमी भक्तपुरको प.सं. ०६६।०६७ च.नं. २१११ मिति २०६६।१२।२९ को पत्रसाथ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा प्राप्त हुन आएको विवरण।

म हाल सशस्त्र प्रहरी बलको प्र.स.नि. पदमा कार्यरत रहदै आएको छु। शुरुमा म प्रहरी जवान पदमा कार्यरत थिएँ, पछि बढुवा भएर प्र.स.नि. पदमा पुगेको हुँ। सेवा प्रवेश गर्दा शैक्षिक योग्यता साधारण लेखपढ भए मात्र पुग्दथ्यो। मिति २०४४।१२।२ मा हिमालय मा.वि. डाँडीमाडी, दैलेखबाट टेस्ट पास गरेको हो र मिति १९९४ मा विहार संस्कृत बोर्ड पटनाबाट मध्यमा (एस.एल.सी.) उत्तीर्ण गरेको हुँ। मैले प्राइभेट अध्ययन गरी उक्त उपाधि हासिल गरेको हुँ, सेवामा रहँदा रहँदै १० दिनको आउटको रूपमा परीक्षामा सामेल हुन गएको हुँ। तत्कालिन समयमा परीक्षा शुल्कमा रु. ५००।- बुझाई स्थानीय होटलमा बसी परीक्षा दिएको हुँ। मैले प्राप्त गरेका शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्रहरू हेरी सनाखत गरी दिएँ। मेरो व्यक्तिगत फायलमा रहेका प्रमाणपत्रहरू मेरै हुन् भनी ढालबहादुर थापाले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा अनुसन्धानको क्रममा गरेको बयान।

प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटना भारतबाट सन् १९९१ मा मध्यमा परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनिएको शैक्षिक योग्यताका प्रमाणपत्रहरू उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद् सानोठिमी भक्तपुर मार्फत विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटना भारतमा प्रमाणीकरणको लागि पठाइएकोमा उक्त प्रमाणपत्र "जाली है" भनी लेखि आएको भनी उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद सानोठिमी भक्तपुरको च.नं. २१११ मिति २०६६।१२।२९ को पत्र साथ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा प्राप्त हुन आएबाट निज प्रतिवादीको उल्लेखित प्रमाणपत्र झुठा र नक्कली हो भन्ने प्रष्ट देखिएको छ। सो प्रमाणीकरण विवरणलाई प्रतिवादीले अन्यथा हो भनी देखाउन नसकेको र निजले स.प्र.ना.नि. को पदमा बढुवा पाउने उद्देश्यले झुठा प्रमाणपत्र पेश गरी साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ र प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) को कसूर गरेको प्रमाणित हुन आएकोले निज प्रतिवादी ढाल बहादुर रावतलाई साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ र २९ तथा प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) बमोजिम

सजाय गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगबाट विशेष अदालतमा पेश गरेको आरोपपत्र।

मैले कुनै पनि झुठ्ठा प्रमाणपत्र पेश गरी राष्ट्र सेवकको पद प्राप्त गरेको होइन र छैन। मैले दैलेख जिल्लाको हिमालय मा.वि. डाडीमाडीबाट २०४४ सालमा टेष्ट पास गरेको हुँ। उक्त सर्टिफिकेट पेश गरी सेवा शुरू गरी सो सर्टिफिकेट र जेष्ठताको आधारमा बढुवा भएको हुँ। एस.एल.सी. को सर्टिफिकेटको आधारमा भएको होइन। मैले १९९१ मा कटेरिया भागलपुरमा परीक्षा दिन जाँदा १० दिनको विदा लिई प्राइभेट परीक्षा दिई ४७९ अंक ल्याई दोश्रो श्रेणीमा उत्तीर्ण भएको हो। धेरै समय भएकोले सो को निस्सा मसँग छैन। उक्त बोर्डबाट मैले प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र किन जाली भनी लेखी आएको हो मलाई थाहा छैन। पुनः एक पटक अदालतबाट सम्बन्धित निकायमा प्रमाणीकरणको लागि पठाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले विशेष अदालतमा गरेको बयान।

प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले सन् १९९१ मा भारतको विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड प्राइभेट परीक्षा दिई मध्यमा तहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको प्रमाण पत्र नक्कली हो भनी लिएको आरोपपत्र भएकोमा कसूरमा इन्कार गरी प्रतिवादीले यस अदालतमा बयान गरेको भएतापनि विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटनाबाट निजको प्रमाणपत्रको सम्बन्धमा "जाली है" भनी आरोपपत्रसाथ संलग्न प्रमाणीकरण विवरणबाट देखिएको परिप्रेक्ष्यमा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाल विशेष अदालत ऐन, २०५९ को दफा ७ को (घ) र (च) बमोजिम प्रतिवादीले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा राखेको नगद धरौट रु. २३,२५०।- लाई नै प्रस्तुत मुद्दामा पुर्पक्षको लागि धरौटी कायम गरिदिएको छ। प्रतिवादीलाई तारेखमा राखि मुद्दा पुर्पक्ष गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको विशेष अदालतबाट जारी भएको आदेश।

प्रतिवादीले पेश गरेको प्रमाणपत्रको सम्बन्धमा आरोपपत्रसाथ संलग्न भारतको विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटनाको प्रमाणीकरण विवरणको सि.नं. ७ मा परीक्षार्थीको नाम ढालबहादुर रावत, १९९१ भन्ने समेतका व्यहोरा उल्लेख गरी कैफियत महलमा "जाली है" भनी लेखी आएको देखिएकोमा प्रतिवादीले आज निवेदनसाथ पेश गरेको सोही विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटनाबाट दिनांक १०।३।११ मा जारी भएको पत्रमा निजले द्वितीय श्रेणीमा परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएको देखिँदा आरोप पत्रसाथ संलग्न दिनांक ११।३।२०१० को प्रमाणीकरण विवरणमा उल्लेखित व्यहोरा र दिनांक १०।३।११ मा

उल्लेख भएको व्यहोरा मध्ये कुन व्यहोरा सत्य साँचो हो जो जहाँ बुझ्नु पर्ने बुझी यकिन जवाफ लेखी पठाउनु भनी दिनांक ११।३।२०१० को पत्र र दिनांक १०।३।११ को प्रमाणीकरण विवरणको प्रमाणित प्रतिलिपि साथै राखी उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद, सानोठिमी भक्तपुरलाई पत्राचार गरी जवाफ लेखि आएपछि पेश गर्नु भन्ने विशेष अदालतबाट भएको आदेश।

मिति २०६७।१२।२४ को आदेशानुसार उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद सानोठिमी भक्तपुरको च.नं. २१० मिति २०६९।३।१५ को पत्र प्राप्त भई मिसिल सामेल रहेको।

प्रतिवादीले आज यस अदालतमा पेश गरेको विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड, पटनाको पत्रांक ३१९, दिनांक ६।१०।२०१२ को पत्र र सो साथ संलग्न लब्धाङ्क पत्रको प्रतिलिपिबाट प्रतिवादीले मध्यमा परीक्षा द्वितिय श्रेणीमा उत्तीर्ण गरेको भन्ने देखिँदा उक्त फरक फरक विवरण मध्ये कुन विवरण सहि सत्य विवरण हो जो जहाँ बुझ्नु पर्ने हो बुझी लाग्ने दस्तुर रु. ५,०००।- प्रतिवादीबाट लिई यकिन जवाफ पठाइदिनु भनी उल्लिखित मितिका सबै पत्रहरूको प्रतिलिपिहरू र निजले पेश गरेको शैक्षिक प्रमाणपत्रहरू समेत साथै राखि उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषद् सानोठिमी भक्तपुरमा पत्राचार गरी जवाफ प्राप्त भएपछि पेश गर्नु भन्ने विशेष अदालतबाट भएको आदेश।

मिति २०६९।६।२२ को यस अदालतको आदेशानुसारको जवाफ उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषदको च.नं. ०८ मिति २०७०।४।२२ को पत्रसाथ प्राप्त भई मिसिल सामेल रहेको।

प्रतिवादीको मध्यमा तहको प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने निकायबाटै पटक पटक "जाली है" भनी लेखी आएको देखिँदा प्रतिवादीले विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटनाबाट प्राप्त गरेको भनेको "मध्यमा" तहको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र झुठा देखिन आयो। प्रतिवादीले विवादमा आएको मध्यमा तहको परीक्षा उत्तीर्ण गरेको भनिएको प्रमाण पत्र सन् १९९१ मा परीक्षा दिई पास गरेको भनी बयान गरेको र प्रब्रजन प्रमाणपत्रमा दिनांक ४-६-१९९४ भनी उल्लेख भएको, पास गरेको प्रमाणपत्र प्राप्त हुनासाथ कार्यालयमा पेश गरेको हुँ भनी प्रतिवादीले बयानमा उल्लेख गरेको कारणबाट निज प्रतिवादीले उक्त प्रमाणपत्र सन् १९९४ मा नै कार्यालयमा पेश गरेको मान्नुपर्ने देखिन आयो। सो देखिनाले उक्त कसूरमा साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ नै आर्कषित हुने देखियो। प्रतिवादीले सेवा प्रवेश गरे पछि माथिल्लो

पदमा बहुवा पाउने उद्देश्यले नक्कली शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र प्राप्त गरी आफू कार्यरत कार्यालयमा पेश गरी बहुवा समेत भएको देखिन्छ। प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ को कसूर गरेको ठहर्छ। सो ठहर्नाले निज प्रतिवादीलाई सोही ऐनको दफा १२ र २९ (२) बमोजिम रु. ५००।- (पाँच सय) जरिवाना हुन्छ भन्ने व्यहोराको विशेष अदालतबाट मिति २०७०।७।२४ मा भएको फैसला।

मैले विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड, पटना भारतबाट प्राइभेट विद्यार्थीको रुपमा परीक्षाको फारम भरी परीक्षामा सामेल भै परीक्षा उत्तिर्ण गरी मध्यमा तहको योग्यता प्राप्त गरेको हुँ। मैले अनुसन्धानको क्रममा र अदालतको बयानमा पनि मैले प्राइभेट परीक्षा दिई ४७९ नं. ल्याई दोश्रो श्रेणीमा उत्तिर्ण भएको भनी उल्लेख गरी बयान गरेको छु। मैले लिएको लब्धाङ्कपत्रमा परीक्षा केन्द्र भागलपुर उल्लेख हुनुको साथै मेरो नाममा जारी भएको मध्यमा परीक्षाको प्रवेशपत्रमा स्वतन्त्र छात्राणं भनी उल्लेख भै केन्द्रनाम उ.वि., कटोरिया, भागलपुर भनी उल्लेख हुनुको साथै प्रस्तावित शिक्षालयनाम सियावती मो.चौ.प्रा.स.मा.स.उ.वि. कटोरिया, भागलपुर भनी उल्लेख भएको छ। यसबाट के पुष्टि हुन्छ भने म सियावती भोला चौधरी प्राथमिक सह उच्च संस्कृत विद्यालय, कटोरिया, भागलपुरको नियमित विद्यार्थी नभई उक्त केन्द्रबाट परीक्षामा सामेल भएको हो। मेरो शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको वैधता सम्बन्धमा विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड, पटनाले उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषदमा भारतीय डाक सेवा मार्फत विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड, पटनाबाट पत्र पठाएको व्यहोराको निवेदन मिति २०६७।१२।२४ मा मैले शुरु विशेष अदालतमा दर्ता गएको सो साथ विहार संस्कृत शिक्षा बोर्डले लेखेको दिनांक १०।३।११ को पत्रको छाँयाप्रति र डाक सेवाको रसिदको फोटोकपि समेत पेश गरेको छु। जुन पत्रमा मेरो शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रहरु वैध भएको उल्लेख छ। साथै सोही बोर्डले दिनांक ८।२।२०१३ मा उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषदलाई लेखेको पत्रको छाँयाप्रति समेत पेश गरेको छु। जसमा म पुनरावेदकले भागलपुर केन्द्रबाट स्वतन्त्र (प्राइभेट) विद्यार्थीको रुपमा १९९१ को परीक्षामा सामेल भै द्वित्तिय श्रेणीमा उत्तिर्ण भएको भन्ने उल्लेख छ। सो तर्फ कुनै ध्यान नै नदिई उच्च माध्यमिक शिक्षा परिषदलाई बुझ्दै नबुझी गरेको फैसला स्वतः त्रुटीपूर्ण छ। अनुसन्धानको क्रममा उक्त विद्यालयको नियमित विद्यार्थीको अभिलेख हेरी मेरो शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र नक्कली भनी अभियोजन गरी त्यस्तो गलत अभियोजनको भरमा वास्तविक तथ्य भन्दा फरक तथ्यलाई आधार मानी शुरु विशेष अदालतले म पुनरावेदकलाई कसूरदार ठहर गर्ने गरी मिति

२०७०।७।२४ मा गरेको फैसला आधारहिन तथा त्रुटीपूर्ण भएकोले मैले विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड, पटनाको प्राइभेट परीक्षा दिई उत्तिर्ण गरेको प्राइभेट विद्यार्थीको अभिलेखसंग पुनः प्रमाणिकरण समेत गरी सो फैसला बदर गरी म पुनरावेदकले अभियोग दावीबाट सफाई पाउने गरी न्याय निरोपण गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको ढालबहादुर रावतको तर्फबाट यस अदालतमा परेको पुनरावेदन।

नियम बमोजिम पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजात अध्ययन गरियो। पुनरावेदक प्रतिवादीका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ताहरु श्री रेवतप्रसाद खरेल, श्री गणेश विक्रम कार्की र श्री भानु निरौलाले पुनरावेदकले विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड, पटनाबाट प्राइभेट विद्यार्थीको रुपमा परीक्षाको फारम भरी परीक्षामा सामेल भई उत्तिर्ण गरेर मध्यमा तहको शैक्षिक योग्यता प्राप्त गरेको हो। निजको प्रमाणपत्र नक्कली होइन। प्रतिवादी सियावती भोला चौधरी प्राथमिक सह उच्च संस्कृत विद्यालय, कटोरिया भागलपुरको विद्यार्थी भई शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र लिए भनी विवरण पठाई सत्यापन भएको तर यी प्रतिवादी उक्त विद्यालयको नियमित विद्यार्थी नभई प्राइभेट विद्यार्थी भएकोले नियमित विद्यार्थीको रुपमा भएको निजको सत्यापन व्यहोराले निजको प्रमाणपत्र नक्कली देखिएको हो। प्राइभेट विद्यार्थीहरुको अभिलेखसंग भिडाइएको खण्डमा मात्र वास्तविक परिणाम थाहा पाइने हुँदा यी प्रतिवादीलाई आरोपित कसूरमा सजाय गर्ने गरी भएको विशेष अदालतको फैसला उल्टी हुनुपर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो।

उपरोक्त बमोजिमको तथ्य एवं बहस जिकिर रहेको प्रस्तुत मुद्दामा विशेष अदालत काठमाडौँबाट भएको फैसला मिलेको छ वा छैन? पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्छ वा सक्दैन? सोही सम्बन्धमा निर्णय दिनुपर्ने देखिन आयो।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा, सशस्त्र प्रहरी बल प्रधान कार्यालयमा स.प्र.नि. पदमा कार्यरत प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटना भारतबाट सन् १९९१ मा मध्यमा परीक्षा उत्तिर्ण गरेको भनिएको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रहरु सम्बन्धित बोर्डबाट प्रमाणीकरण गराउँदा नक्कली देखिएकोले प्रतिवादीको उक्त कार्य साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ र प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) को कसूर भएको हुँदा निज प्रतिवादी ढालबहादुर रावतलाई साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ र २९ तथा प्रचलित भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ को दफा १६(१) बमोजिम सजाय गरी पाउँ भनी मुख्य आरोप मागदावी रहेकोमा आफूले उक्त

प्रमाणपत्र परीक्षामा समावेश भई पास गरी लिएकोले नक्कली होइन भनी आरोपित कसूरमा अनुसन्धानको क्रममा एवं अदालतमा समेत प्रतिवादीले इन्कार रही बयान गरेका छन्। विशेष अदालत काठमाडौंले निज प्रतिवादीलाई भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ को कसूरमा सोही ऐनको दफा १२ र २९(२) बमोजिम रु. ५००।- जरिवाना हुने ठहर्‍याई गरेको फैसला उपर प्रतिवादीको यस अदालतमा पुनरावेदन पर्न आएको देखियो।

सशस्त्र प्रहरी बलमा कार्यरत प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले बढुवा प्रयोजनको लागि पेश गरेको विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटनाबाट उत्तिर्ण गरेको भनिएको मध्यमा तहको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र गृह मन्त्रालयको मिति २०६५।३।२९ को पत्रसाथ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग (शैक्षिक प्रमाणपत्र छानविन इकाई) मा पठाएको प्रमाणपत्र नक्कली हो वा होइन भनी अनुसन्धान कार्य प्रारम्भ गरी सो प्रमाणपत्रको सम्बन्धमा बुझ्नको लागि विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटनामा पठाउँदा उक्त बोर्डको दिनांक ११।३।१० को पत्रसाथ प्राप्त भएको सत्यापन व्यहोरामा निज प्रतिवादी ढालबहादुर रावतको परीक्षा मध्यमा वर्ष १९९१, केन्द्रम् नाम भागलपुर, अनुक्रमाङ्क ४०४/६४६, सूचीकरण नं. ०४३३८/९१, योग ४७९ श्रेणी II विद्यालयका नाम सियावती भोला चौधरी प्राथमिक सह उच्च संस्कृत विद्यालय कटोरिया भागलपुर, कैफियतमा "जाली है" भनी उल्लेख भई आएको देखिन्छ।

प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले अनुसन्धानको क्रममा बयान गर्दा उक्त प्रमाणपत्र परीक्षा दिएर पास गरेको हो, नक्कली होइन भनी लेखाएका छन्। अदालतमा उपस्थित भई बयान गर्दा समेत प्रमाणपत्र सक्कली हो, सो को प्रमाण आफैं बोर्डमा गई लिएर आएर पेश गर्नेछु भनी लेखाएका छन्। निज आफूले पेश गरेको सत्यापन व्यहोरामा "नाम ढालबहादुर रावत, पिताका नाम मनबहादुर रावत, जन्म मिति तिथि २०२५-५-१८, कोड ४०४ क्रमाङ्क ६४६, वर्ष १९९१ प्राप्ताङ्क ४७९ श्रेणी द्वितिय" भनी उल्लेख भएको देखिन्छ। अनुसन्धानको क्रममा भएको सत्यापन व्यहोरा र यी प्रतिवादी आफैले गराएको सत्यापन व्यहोरा मध्ये कुन व्यहोरा सत्य साँचो हो भनी बुझ्नको लागि विशेष अदालतबाट मिति २०६७।१२।२४ मा भएको आदेश बमोजिम विहार संस्कृत शिक्षा बोर्डमा प्रमाणीकरणको लागि पठाउँदा उच्च माध्यामिक शिक्षा परिषद सानोठिमी भक्तपुरको मिति २०६९।३।१५ को पत्रसाथ प्राप्त दिनांक ११-६-१२ को सत्यापन व्यहोरामा "प्रेषित अंक पत्र जाली है, अभिलेखमे अन्तिम क्रमाङ्क २४७ है" भनी लेखी आएको देखिन्छ। तत् पश्चात यी प्रतिवादीले पुनः प्रमाणिकरणको लागि विशेष अदालतमा निवेदन दिएकोमा मिति २०६९।६।२२ को आदेश

बमोजिम पुनः प्रमाणीकरणको लागि पठाउँदा सो बोर्डको दिनांक २०।३।१३ को पत्रमा "इस कार्यालयके पत्राङ्क २९२ दिनांक ११-०६-१२ के द्वारा सत्यापन पत्र निर्गत है, जो सही है" भनी उल्लेख भएको देखिन्छ।

प्रतिवादी ढाल बहादुर रावतले अध्ययन गरेको भनिएको मध्यमा तहको शैक्षिक प्रमाणपत्र जारी गर्ने निकाय विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड, पटनाबाट पटक पटक प्रमाणिकरण गर्न पठाउँदा समेत निजको उक्त प्रमाणपत्र नक्कली हो भनी जवाफ प्राप्त भएको देखिन्छ। यदि निजको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्र सक्कली भएको भए सो जारी गर्ने संस्थाले नक्कली भन्नुपर्ने कुनै कारण समेत नरहेको अवस्थामा सो प्रमाणीकरण व्यहोरालाई प्रमाणमा लिन नपर्ने कुनै कारण देखिँदैन। निज प्रतिवादीले यस अदालतमा पुनरावेदन गर्दा निज प्राइभेट विद्यार्थी भएको सियावती भोला चौधरी प्राथमिक सह उच्च संस्कृत विद्यालयमा नपढेकोले सत्यापन गराउँदा प्राइभेट विद्यार्थीको विवरणसंग भिडाउनुपर्ने भनी जिकिर लिएपनि निजले अनुसन्धानको क्रममा पेश गरेको विद्यालय परित्याग प्रमाणपत्रमा सो विद्यालयको नाम उल्लेख भएको, निजको परीक्षाको प्रवेशपत्र र लब्धाङ्कपत्रमा समेत निज प्राइभेट विद्यार्थी भएको कुरा उल्लेख नभएबाट निज स्वयंले पेश गरेको प्रमाणबाट समेत निजको पुनरावेदन जिकिर प्रमाणित हुन आएको देखिएन।

यसरी प्रतिवादी ढालबहादुर रावतको मध्यमा तहको शैक्षिक प्रमाणपत्र जारी गर्ने विहार संस्कृत शिक्षा बोर्ड पटनाले नक्कली भएको भनी सत्यापन व्यहोरा पठाएको देखिएको, निज प्रतिवादी प्राइभेट विद्यार्थी भएको कुनै प्रमाण मिसिल संलग्न रहेको नदेखिएबाट निज प्रतिवादीले उक्त प्रमाणपत्र बहुवा पाउने उद्देश्यले सो प्रमाणपत्र पाएकै बखत पेश गरेको थिएँ भनी बयान गरेको देखिएबाट सो प्रमाणपत्र सन् १९९४ मा प्राप्त गरेकोले सोही समयमा पेश गरेको मान्नु पर्‍यो। उक्त समयमा भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ नै प्रचलनमा रहेको देखिँदा निजलाई सोही ऐन बमोजिम सजाय हुने गरी भएको फैसलालाई अन्यथा मान्न मिलेन। सो फैसला उल्टी हुनुपर्दछ भनी प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर र निजका तर्फबाट उपस्थित विद्वान कानून व्यवसायीहरूको बहस जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

तसर्थ माथि विवेचित आधार, कारण एवं प्रमाणबाट प्रतिवादी ढालबहादुर रावतले साविक भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०१७ को दफा १२ बमोजिमको कसूर गरेकोले निज प्रतिवादीलाई सोही ऐनको दफा १२ र २९(२) बमोजिम रु. ५००।- जरिवाना हुने ठहर्‍याई विशेष अदालत काठमाडौँबाट मिति २०७०।७।२४ मा भएको फैसला मिलेकै

देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। पुनरावेदक प्रतिवादीको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। प्रस्तुत मुद्दाको पुनरावेदन दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार यस अदालतको अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: रामु शर्मा

कम्प्युटर टाईप गर्ने: रमेश आचार्य

इति सम्बत् २०७३ मंसिर महिना २७ गते रोज २ शुभम् ----- ।